

paa Grund af den Føling, det har helt ud i de brede Lag af Befolkningen, har en langt større Indflydelse paa Livets Gang end et Ministerium, som hviler paa et ufolkeligt Grundlag, kan have. Jeg blev ved dette mindet om den Tro, man havde, dengang i Frankrig Reaktionen kom efter Revolutionen, da man tilskrev Voltaire og Rousseau alle mulige Ulykker, der skete. Det førte til, at en fransk Satiriker lavede et lille Vers, som jeg vil tillade mig at citere paa Fransk til Opmuntring for de vordende Pariserfarere:

„Si Cain a tué son frere,

C'est bien la faute de Voltaire.

Si le monde a péri dans l'eau,

C'est bien la faute de Rousseau.“

hvilket kan gives paa dansk omtrent saadan: „Hvis Kajn monne sin Broder dræbe, det skyldes Voltaires Asenskab, hvis Syndfloden drukner den ganske Jord, det skyldes Rousseaus de giftige Ord“. Men det, at man saaledes tilskriver Ministeriet en overvættets mystisk Indflydelse paa Livets Førelse i Folket, det har, siger jeg, sine gode Grunde, der ligger noget til Grund for det som for den meste Overtro, og jeg skal straks levere et Bevis derfor. Jeg vil gerne, naar jeg gaar over til de saglige Behandlinger, netop nævne en Ting, som er et godt Bevis derfor.

Der er, siden vi sidst havde Generaldebat her i Salen, siden i Fjor ved denne Tid, sket en administrativ Foranstaltning af største Rækkevidde, som jeg endnu ikke har hørt omtale her i Salen, og som har spillet en mærkværdig lille Rolle i Forhandlingerne ude i Landet. Jeg tænker paa dette, at Kultusministeren administrativt har indført, at Befolkningen gennem Menighedsraadene har faaet betydelig Indflydelse paa Valget af Præster. Det er ganske ligefrem en historisk Begivenhed; dette Aarstal, som det knytter sig til, 1904, vil blive optegnet i Fremtidens Kirkehistorie, saa at ikke noget Menneske vil kunne læse vort Lands Kirkehistorie uden at møde det, i dette Aar blev der givet Menighederne Mund og Mæle, blev der givet dem en Ret til Valg af deres Præster, som havde været forholdt dem i langsomme Tider. Og det er jo tillige en ægte demokratisk Foranstaltning, at en saadan meget betydelig Institution i vort Folk er bleven ordnet paa det bredeste demokratiske Grundlag. Jeg synes, at denne demokratiske Handling betyder hundrede Gange mere end de Smaating, hvorom der i Almindelighed forhandles, naar Ministeriets Stilling drøftes. Jeg vil

i alle Tilfælde rette en oprigtig Tak til den højtærede Kultusminister derfor, ikke alene for denne Handlings Betydning i sig selv, men ogsaa fordi denne Handling leverer et Bevis for, at det gaar an at betro Menighedsmedlemmer en betydelig Indflydelse i disse Dele, thi det Bevis kan næsten allerede anses for at være givet. Dersom man spørger Folk, som have med den Ting at gøre, f. Eks. Provster, ville de næsten allesammen, selv om de i Forvejen vare meget betænkelige derved, indrømme, at det gaar helt godt, det gaar udmærket; Menighedsraadene ere overordentlig samvittighedsfulde i Retning af at søge Oplysning om de Præster, der kan være Tale om at faa, og meget ivrige for at faa de bedst mulige Præster. Der kan derved føres et Bevis, saaledes at Talen derom er ganske anderledes, end den var for blot 1 Aar siden. Vi kunne ogsaa lægge Mærke til Udtalelserne i det kirkelige Udvalg. Vi maa jo ellers sige, at de fleste af dettes Medlemmer ere meget besindige og meget forsigtige for ikke at overile sig, saa man ved deres Udtalelser om Ægteskabsloven næsten kunde faa en lille Mindelse om hin gamle Politiker, som sagde, at han var imod enhver Forandring, selv til det bedre. Men selv disse forsigtige Kirkepolitikere have dog næsten alle saa at sige som een Mand indrømmet, at det var selvfølgelig, at Menighedsraadene skulle være Grundlaget, at de fremdeles skulle opretholdes, og jeg tror ikke, de vilde have været saa emige, hvis ikke Ministeren havde tillagt Raadene dette Hverv. Jeg vil kun ønske, at dette Bevis og den Erfaring, der er indhøstet, vil give det kirkelige Udvalg Mod til at lægge Grundlaget for vor Kirkerepresentation ene og alene i Menighedsraadenes Haand. Jeg ved nu ikke, om det Haab kan tænkes at gaa i Opfyldelse.

Den Maade, hvorpaa Præstevalget er ført ud i Praksis, har jo den Mangel, at dersom Befolkningen i et Sogn, hvor der er store Indtægter, ønsker en yngre Mand til Præst, kan den ikke faa ham, fordi der ogsaa skal tages Hensyn til Ancienniteten. Det kan vel ikke være anderledes, thi hvis Befolkningen skulde have den fulde Valgfrihed, maatte Lønningsforholdene jo helst omordnes i Lighed med Lærernes. Vi have alle været enige om, at den eneste Ulempe ved Lærernes Kaldelsesmaade hidtil var den, at der var saa stor Forskel paa Embederne, saaledes at Lærerne af økonomiske Grunde maatte gaa omkring og søge om Embede. Derfor var det jo